

Arbeidsverksted om arealregnskap

Hva vil vi bruke arealanalyser
i Ringeriksregionen til?

SUNDVOLDEN HOTEL 17. FEBRUAR 2025

Rapport
fra arbeidsverksted i
Ringeriksregionens IPR

Ringeriksregionen

HVA VIL VI BRUKE AREALANALYSER I RINGERIKSREGIONEN TIL?

Rapport fra arbeidsverksted om arealregnskap

17.02.2025

Sundvolden hotel

PROGRAM

- Introduksjon om kartene og oppgavene til arbeidsverksted.
- To runder med gruppediskusjoner; første runde kommunevis, den andre på tvers av kommunene i Ringeriksregionen
- Etter hver runde = én fra hver gruppe deler i plenum
- Avslutningsvis: vedtak
- Representant fra administrasjon tar notater

DELTAKERE

Hole	Syver Leivestad	Ordfører (nestleder)
	Nina Lauritzen	Varaordfører (vara for Guro Bakke)
	Morten Dåsnes	Mindretallet
	Torger Ødegaard	Kommunedirektør
Modum	Sunni Grøndahl Aamodt	Ordfører
	Nikolay Edin Larsen	Varaordfører
	Øyvind Trulsrud	Mindretallet
	Aud Norunn Røsok Strand	Kommunedirektør
Krødsherad	Andreas Kagiavas Torp	Ordfører
	Åse Marit Hovden	Varaordfører
	Fred Løvli	Mindretallet
	Stig Rune Kroken	Kommunedirektør
Jevnaker	Bård Brørby	Ordfører (vara for Morten Lafton)
	Kristine Belsby	Varaordfører
	Rachel Therese Falk Trondsen	Mindretallet
	Håvard Ulfesnes	Kommunedirektør
Ringerike	Runar Johansen	Ordfører (leder)
	Stian Bakken	Varaordfører
	Håkon Ohren	Mindretallet
	Rune Hallingstad	Kommunedirektør

SAMMENDRAG

Arealregnskap og arealanalyser er viktige verktøy som kan brukes for å styrke beslutningsgrunnlaget om arealbasert samfunnsutvikling i kommunen, og for å vise endring i arealbruk over tid. Dokumentet er en oppsummering av innspill mottatt ifm. arbeidsverksted om arealanalyser i IPRet på Sundvolden hotell i Hole kommune 17. februar 2025. Tilbakemeldingen fra verkstedet har vært at arealregnskap og arealanalyser er nyttige verktøy som gir et bedre kunnskapsgrunnlag for beslutninger i saker som medfører endringer i arealbruk. Representantskapet vedtok at det skulle legges frem sak om videre arbeid med arealregnskap basert på innspill fra verkstedet.

I diskusjonene på arbeidsverkstedet uttrykte mange av de deltagende politikerne at de ønsket økt bruk av slike analyser i saksfremlegg. Det ble uttrykt et behov og ønske om bedre overblikk over hvordan hver enkelt arealsak de tar stilling til påvirker «i det store bildet». I et regionalt perspektiv ble det trukket frem at bedre kunnskap om egen og nabo-

kommunenes verdifulle arealer og planreserver vil gi en bedre forutsetning til en helhetlig og bærekraftig samfunnsutvikling i regionen.

◀ BAKGRUNN

IPRet har tidligere fattet en rekke beslutninger som er foranledningen for verkstedet, deriblant:

IPRet vedtok i mai 2024 at «(...) 3. Alle fem kommuner utarbeider et arealregnskap etter en forenklet metode som Ringerike kommune har utviklet med formål om å bruke det som kunnskapsgrunnlag i prosessen med regional areal- og transportstrategi.»

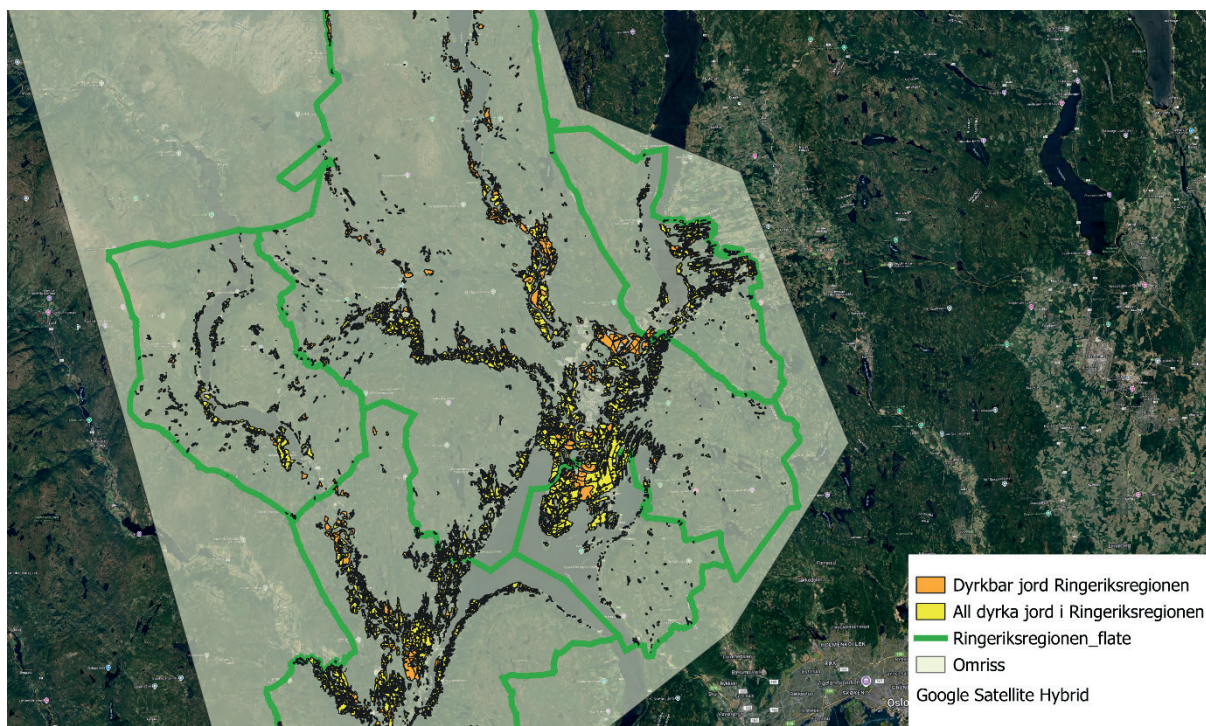
Ringeriksregionens erklæring om klima og miljø 2024: «Kommunene i Ringeriksregionen vil overvåke hvordan vi forvalter myr, dyrket og dyrkbar mark, skog, friluftsområder og naturmangfold gjennom arealregnskap og ta i bruk arealanalyser som kunnskapsgrunnlag i vår arealplanlegging.»

Formål med arbeidsverkstedet var å vise bruksområder for arealanalyser, gi representant-skapets medlemmer mulighet for å bli bedre kjent med arealressursene og de avsatte, men foreløpig ikke-realiserte utbyggingsområder (planreserver) i sin egen kommune.

◀ INTRODUKSJON TIL GRUPPEARBEIDET

Kartgrunnlag for gruppearbeidet som deltakere fikk delt ut var basert på gjeldende kommuneplaner og kommunedelplaner for alle kommunene. Et kartlag for hver kommune som viste:

1. areal satt av til utbyggingsformål i overordnet plan (kommuneplan/ kommunedelplan) som IKKE er nedbygd enda, dvs. fortsatt er natur- eller jordbruksareal.
2. dyrka jord (fulldyrka jord, overflatedyrka jord eller innmarksbeite) og dyrkbar jord
3. overlapp mellom ikke-realiserte utbyggingsområder (kart 1) og dyrka og dyrkbar jord (kart 2)

Figur 1: Eksempel på kart som viser omfang og plassering av arealer med dyrka og dyrkbar jord i Ringeriksregionen.

GRUPPEARBEID 1 (DELTAKERE SAMLET KOMMUNEVIS)

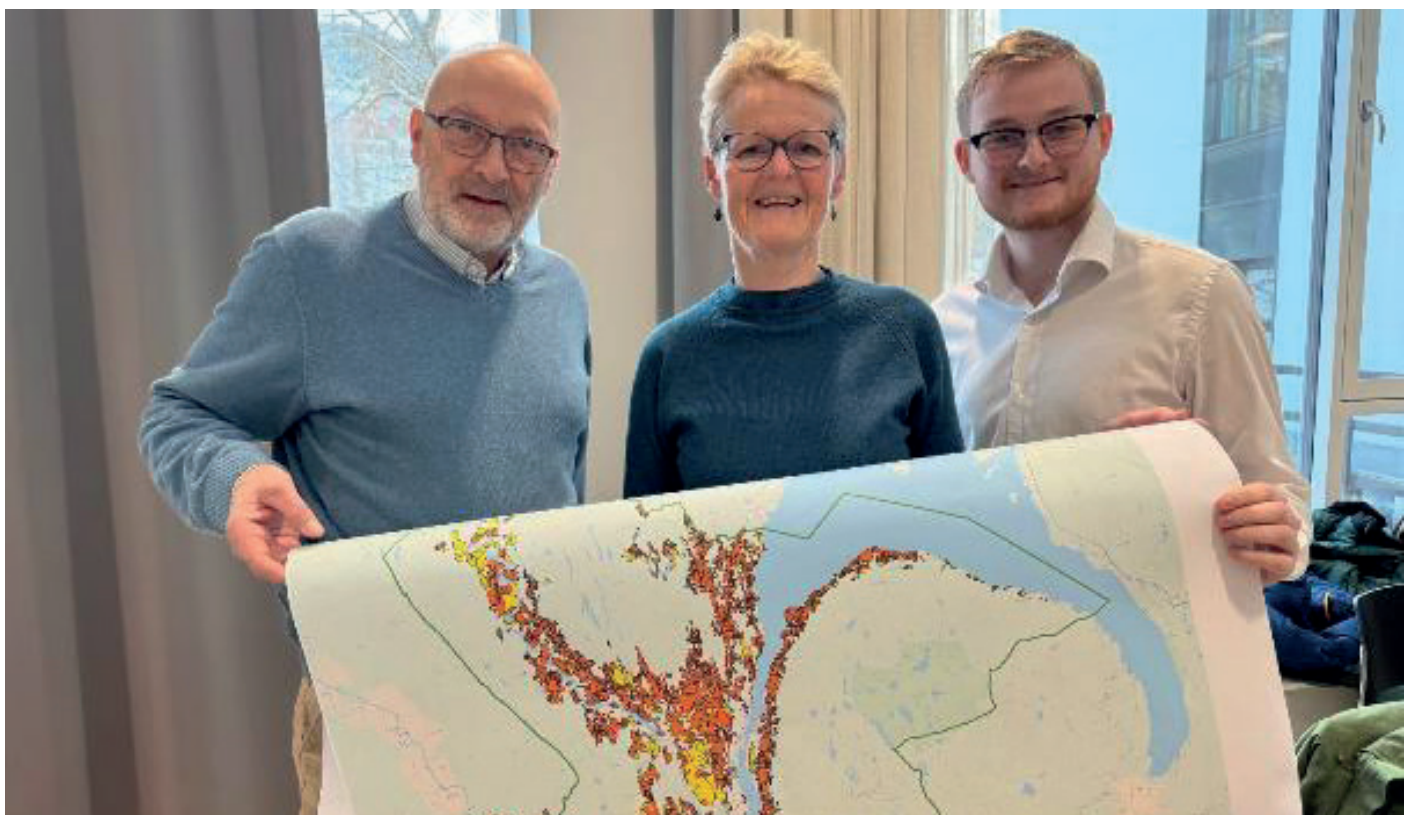
Oppgave

- 1) I hvilke sammenhenger ønsker dere å bruke denne typen arealanalyser i egen kommune? Eksempler:
 - I forbindelse med revidering av kommuneplanens arealdel?
 - Reguleringsplaner?
 - Andre saker (nydyrking, skogsbilveier, dispensasjoner mm)?
- 2) Hvordan bør analysene presenteres for at de blir en nyttig del av beslutningsgrunnlaget deres?

OPPSUMMERING AV DE KOMMUNEVISE INNSPILL SOM BLE GITT I PLENUM

Deltakere var enige i at bruk av arealregnskap og -analyser gir beslutningstakere forståelse og kunnskap for helheten av konsekvenser som arealbruksendringer kan medføre. Denne helheten blir ofte lite synlig særlig i enkeltsaker, f.eks. regulering utenfor overordnet plan og dispensasjonssaker.

Bruk av arealanalyser kan være en måte å synliggjøre geografiske og funksjonelle sammenheng og konsekvenser for helhetsbildet og kan være et supplement, men ikke en erstatning for konsekvensanalyser. Arealregnskap og -analyser burde fremstilles enklest mulig i både kart og tabeller. Det ble foreslått at arealanalyser kunne være en fast del av saksfremlegg der politikere skal ta stilling til arealendringer. Det ble også påpekt at informasjonen burde være lett tilgjengelig, både for politikere, innbyggere og forslagsstiller. Interaktive løsninger med søke- og zoomfunksjon ble nevnt. Politikere burde få en introduksjon i temaet hvis dette skal være en del av beslutningsgrunnlaget i deres kommune fremover.

Øyvind Truslrud, Sunni Grøndahl Aamodt og Nikolay Edin Larsen (f.v.) diskuterte arealregnskap på vegne av Modum kommune.

GRUPPEARBEID 2 (DELTAKERE SAMLET ETTER DERES ROLLE I IPRET)

Oppgave

- 1) Hvilke typer analyser ønsker dere på regionalt nivå innen fagtemaene (naturmangfold, karbonrike arealer (myr og skog sortert etter bonitet), jordvern (dyrka og dyrkbar mark) og friluftslivsområder? Er det ev. andre temakart dere ville sett nytte av?
- 2) Hva skal målet med bruken av slike analyser være i:
 - arbeidet med en regional areal- og transportstrategi?
 - oppfølgingen av den regionale klima- og miljøerklæringen?
 - andre bruksområder?

Varaordførere diskuterer under gruppearbeid 2.

◀ OPPSUMMERING AV INNSPILL SOM BLE GITT I PLENUM

Spørsmål 1: Type temakart og analyser ønskelig

- «gråe arealer»; hvor ligger de og hvor store er de?
- Vassdrag, vannmiljø og flomveier
- «kommunegrense» temakart for å øke forståelse for hva som ligger på andre siden av kommunegrensen når beslutninger tas i en kommune
- Flom og rasområder
- Mer differensierte kart for friluftsliv/ friluftslivets ferdselsårer
- Næringsarealer – avsatt/ utbygd –, og differensiert etter kontor/service og industri/produksjon
- Grunnforhold
- Mer differensering på de eksisterende kartlag
- Aktuelle tema som man trenger analyse om i forkant av «planvask»

Spørsmål 2: Hva skal analysene brukes til?

- Følge opp Ringeriksregionens erklæring om klima og miljø, og som grunnlag for Regionalpolitisk strategi for areal- og transport
- Generelt for (interkommunalt/ regionalt) plansamarbeid og samfunnsutvikling, næringsliv, mobilitet, m.m.
- Også nyttig for beredskapsarbeid
- For å se på «arbeidsfordeling» mellom kommunene, ikke alle må ha alt
- Ved f.eks. utbedring av veier kan analysene hjelpe å velge den mest skånsomme utformingen med tanke på verdifulle arealer

◀ FORSLAG TIL VEDTAK (vedtatt i møtet)

«Regionrådet ber det regionale klima- og miljøteamet legge frem en sak våren 2025 basert på innspill fra verkstedet om hvordan arealanalysene skal brukes videre i regionsamarbeidet og mål for arbeidet.»

◀ VEDLEGG

For saksfremlegget, vedlegg, kartene og referat fra representantskapsmøtet den 17.02.2025, se [Møter og dokumenter - Ringeriksregionen.no](https://moter-og-dokumenter-ringeriksregionen.no)

Arkitektene bak verkstedet: Ringeriksregionens klima- og miljøteam og noen av kommunenes geodata eksperter og areaplanleggere.

«Arealregnskap og arealanalyser er viktige verktøy som kan brukes for å styrke beslutningsgrunnlaget om arealbasert samfunnsutvikling i kommunen, og for å vise endring i arealbruk over tid.»

Ringeriksregionen

ringeriksregionen.no